

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-12-25900 זכאי ואח' נ' ברורמן ואח'

לפני כבוד השופטת ד"ר דפנה אבניאלי

תובעים

שי זכאי

ע"י עו"ד רון מיוור

נגד

נתבעים

1. חגית ברורמן

ע"י עו"ד שלמה כהן

2. קיבוץ שמיר

ע"י עו"ד יוני חרש

3. מוזיאון הפלמ"ח

ע"י עו"ד אריאל קצ'קו מפרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)

4. YNET

ע"י עו"ד טל ליבליך

ונגד

צדדים שלישיים

1. חבצלת מוסדות תרבות וחינוך של השומר הצעיר

2. מכון מורשת (ארכיון מורשת)

ע"י עו"ד הרצוג, פוקס נאמן ושות'

פסק - דין

- 1
- 2 תביעה לקבלת פיצוי סטטוטורי, ללא הוכחת נזק, בשל הפרת זכות יוצרים והפרת זכות מוסרית
- 3 בתמונה שצולמה על ידי התובעת. התמונה פורסמה בהזמנה לאירוע שנערך לזכרה של מושא
- 4 התמונה, גב' שרה (שוריקה) ברורמן ז"ל, גיבורת ישראל, הנמנית על דור מייסדי המדינה, ובכתבה
- 5 עיתונאית על נשים לוחמות בתקופת קום המדינה.
- 6 התביעה הוגשה כנגד כל הנתבעים כמקשה אחת, הנדרשים לשלם לתובעת פיצויים בסך 100,000 ₪.
- 7 הליכי צד ג' שיזמה הנתבעת 4 התנהלו במאוחד עם התביעה.
- 8
- 9
- 10

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 25900-12-13 זכאי ואח' נ' ברוורמן ואח'

העובדות

1. התובעת היא צלמת מקצועית בעלת מוניטין, העוסקת מזה כ-3 עשורים בתמונה דיוקנאות. בין היתר צילמה התובעת את הנשיא לשעבר עזר ויצמן, את השרה אורה נמיר וכן אמנים ושחקנים רבים. עבודותיה פורסמו במהלך השנים בעיתונים ובמגזינים ידועים.

בשנת 1994 ראה אור ספר צילומים פרי עבודתה של התובעת, הנושא את הכותרת 'תמונת אישה', בהוצאת משרד הביטחון, הכולל בין היתר תמונה של שוריקה ז"ל. בתמונה, שהינה יפה ואמנותית לכל הדעות - נראית שוריקה ז"ל בתקריב, כאשר היא מסתכלת שמאלה, חיוך קל על שפתיה ובידה הימנית סיגריה (נספח א'1 לתצהיר התובעת, להלן: **"התמונה"**).

אין חולק כי התובעת הינה בעלת זכות היוצרים בתמונה.

2. בכתב התביעה נטען, כי בתחילת חודש מאי 2013, גילתה התובעת לתדהמתה כי נעשה על ידי מי מהנתבעים, שימוש בתמונה, ללא ידיעתה וללא רשותה וכי התמונה עוותה, בכך שהוצגה הפוך (שמאל לימין וימין לשמאל) ופורסמה כך בעיתונים ובאתרי אינטרנט שונים. בנוסף, התברר לתובעת כי הודפסו מאות הזמנות עם התמונה, לערב שהתקיים לזכרה של שוריקה ז"ל ביום 12.5.13 במוזיאון הפלמ"ח (הנתבע 3), וזאת ללא פניה אליה בבקשת רשות לשימוש בתמונה, ללא מתן קרדיט וללא תשלום.

3. ביום 9.5.13 שלח בא-כוחה דאז של התובעת, מכתב התראה לנתבעים 2 ו-3 (להלן: **"מכתב ההתראה הראשון"**, נספח ג' לתצהיר התובעת). במכתב נאמר, כי התובעת דורשת מהנתבעים לפעול מיידית להסרת התמונה מכל מקום בו הוא מוצגת, או לחלופין לפנות אליה ולהסדיר את ענין התשלום, עוד לפני האירוע שתוכנן להתקיים שלושה ימים לאחר מכן, ביום 12.5.13.

המכתב לא נשלח אל הנתבעת 1 גב' חגית ברוורמן, בתה של שוריקה ז"ל (להלן: **"חגית" או "הנתבעת 1"**), ולא אל הנתבעת 4 אתר YNET, שצורפו כצדדים לתביעה.

4. בעקבות מכתב ההתראה הראשון, פנה אל התובעת אדם בשם מיקי, שהציג את עצמו כקרוב משפחה של שוריקה ז"ל וציין כי מדובר באירוע קטן ואינטימי, שנועד להנצחת זכרה ופועלה של שוריקה ז"ל, ללא מטרות רווח.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-12-25900 זכאי ואח' נ' ברוורמן ואח'

1
2 אין חולק כי אכן היה מדובר בערב שנשא את הכותרת "זוכרים את שוריקה" ואין חולק גם
3 כי התמונה שפורסמה היתה אכן התמונה שנלקחה מהספר 'תמונת אישה' פרי יצירתה של
4 התובעת.

5
6 התמונה, כפי שפורסמה על גבי ההזמנה (נספח ב' לתצהיר התובעת), קטנה מאד, ומופיעה
7 הפוך על צידה, כך ששוריקה מסתכלת ימינה ולא שמאלה, ולידה מופיעה תמונה נוספת של
8 בחורה צעירה אווזת ברובה.

9
10 5. שוריקה ז"ל, אשר התגוררה בקיבוץ שמיר, נפטרה ביום 10.2.13, וערב האזכרה לזכרה
11 התקיים כשלושה חודשים לאחר מכן.

12
13 היוזמה לעריכת ערב האזכרה היתה של מר יאיר צבן, אשר פנה והציע למשפחתה לקיים
14 אירוע לציון פועלה, כמי שהתגייסה לפלמ"ח, היתה ממקימי חיל הנשים בצה"ל, ריכזה את
15 מח' הביטחון ומילאה תפקידים ציבוריים שונים, שעליהם קיבלה אותות שונים ואף נבחרה
16 להדליק משואה ביום העצמאות ה-62 של מדינת ישראל.

17
18 בתה חגית היתה אחראית לתכנים בערב האזכרה, שהתקיים בזכות התרומות וההתנדבות
19 מצד כל הנוגעים בדבר: קיבוץ שמיר (הנתבע 2), מוזיאון הפלמ"ח (הנתבע 3), עמותת דור
20 הפלמ"ח (שנמחקה מכתב התביעה), ובית הפלמ"ח (שנמחק מכתב התביעה).

21
22 6. ביום 12.5.13, היום בו נערך אירוע האזכרה, שלח ב"כ התובעת מכתב נוסף לנתבעים 2 ו-3
23 (להלן: **"מכתב ההתראה השני"**, נספח ד' לתצהיר התובעת).

24
25 במכתב ההתראה השני, דרשה התובעת כי ישולם לה פיצוי סמלי בסך 10,000 ₪, כי
26 הנתבעים יתנצלו בכתב על השימוש שנעשה ללא רשות בתמונה, ובתחילת האירוע יוקרא
27 טקסט על ידי מנחי הערב בנוסח כדלקמן:

28
29 "לפני שנתחיל באירוע אני מבקש/ת למסור הודעה חשובה:
30 התצלום המרשים של שוריקה, שפורסם בעיתונות, בקיבוץ, ועל ההזמנה
31 לאירוע, הנו תצלום של הגב' שי זכאי, אשר הופיע באלבום הצילומים שלה
32 "תמונת אישה", שיצא לאור בהוצאה של משרד הבטחון.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 25900-12-13 זכאי ואח' נ' ברוורמן ואח'

1 מההזמנה ומהפרסומים נעדר לצערנו שמה של הצלמת – שי זכאי, ושל הספר
2 – "תמונת אישה", שהתמונה לקוח ממנו, ואנו מתנצלים על כך, ומודים לשי
3 זכאי על הדיוקן המדויק שיצרה, של שוריקה"
4

5 בהתאם לדרישתה של התובעת, נשא מר יאיר צבן בתחילת האירוע את הדברים, כנדרש
6 במכתב ההתראה השני וחזר עליהם מילה במילה.
7

8 7. על אף העובדה כי דרישתה של התובעת למתן קרדיט בערב האירוע על התמונה והתנצלות
9 פומבית על כך ששמה כצלמת נעדר מההזמנה ומהפרסומים - מולאה לחלוטין, טענה
10 התובעת בתצהיר עדותה הראשית ובעדותה בבית המשפט, כי הנתבעים התעלמו מכל
11 דרישותיה.
12

טענות התובעת

13
14
15 8. התובעת טוענת, כי הנתבעת 1 הפרה את זכות היוצרים שלה בכך שנטלו את התמונה בלא
16 רשותה, הגם שידעה היטב, כי התובעת היא זו שיצרה אותו.
17 לדברי התובעת, הנתבעת 1 עשתה כן תוך שלילת זכויותיה הקנייניות בתמונה ושליטת
18 זכותה המוסרית – בכך שלא דאגה כי יינתן לה קרדיט, כמי שצילמה את היצירה
19 האמנותית, ואף עשתה שימוש בה תוך עיוות היצירה והפיכתה מימין לשמאל, בעצה אחת
20 עם הנתבעים 2 ו-3.
21

22 9. כלפי הנתבע 2, קיבוץ שמיר, נטען, כי היה לו ענין מהותי בקיומו של אירוע האזכרה, ואין
23 לקבל את גרסתו המיתממת של העד מטעמו, כי היה זה אירוע פרטי של המשפחה וכי
24 תפקידו של הקיבוץ הצטמצם במתן תרומה בסך 10,000 ₪ וארגון ההסעות לאנשי קיבוץ
25 שמיר.
26 עוד נטען כי שמו של הנתבע 2 התנוסס על גבי ההזמנה לאירוע, שנשלחה למוזמנים רבים,
27 ולכן מדובר באירוע שלא יכול להיות מוגדר כ'אירוע משפחתי'.
28
29 10. כלפי הנתבע 3, מוזיאון הפלמ"ח, נטען, כי הוא היה האכסניה שבה התקיים האירוע, וחזקה
30 עליו כי הוא 'יודע דבר או שניים' בהלכות דיני זכויות יוצרים, מעצם הגדרתו כמוזיאון ולכן
31 היה עליו לוודא כי היצירה שהוא מציג, הינה פרי יצירתו של האמן וניתן להשתמש בה.
32

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 25900-12-13 זכאי ואח' נ' ברוורמן ואח'

11. כלפי הנתבע 4, אתר YNET, נטען כי הינו כלי תקשורת רב עוצמה, שבאמצעות אתר האינטרנט שלו פרסם את היצירה בכתבה על נשים לוחמות, שפורסמה באתר במשך כ- 4 שנים, מבלי לבקש את רשותה של התובעת, מבלי לתת לה את הקרדיט המגיע לה כיוצרת של היצירה ובמקום זאת ייחס את זכויות היוצרים בה לגורם אחר בשם "ארכיון מורשת" (צד ג' 2).

12. לדברי התובעת, הנתבעים כולם פגעו בזכויותיה הקנייניות ובזכותה המוסרית ביצירה, והקראת הדברים שבוצעה על פי דרישתה בתחילת האירוע, בדבר היות התובעת יוצרת היצירה האמנותית, אינה יכולה לעלות כדי מתן קרדיט לתובעת, שכן לכל היותר היו נוכחים בהקראה הזו 350 מוזמנים, אך היצירה פורסמה בעיתונות הכתובה ('הארץ' ובאינטרנט) ומכאן שהפגיעה שנגרמה לה היתה גדולה פי כמה, עקב פרסומה ברבים.

התובעת טוענת, כי פרט לעלבון שנגרם לה ולפגיעה בזכויותיה הקנייניות, לא נענו הנתבעים לדרישתה לתשלום פיצוי סמלי בסך 10,000 ₪, ולכן היא זכאית לפיצוי סטטוטורי לפי סעיף 56 לחוק זכות יוצרים, ללא הוכחת נזק. לדבריה, מדובר בנזק גבוה עשרות מונים מסכום התביעה, שאותו בחרה לתבוע מהנתבעים בסך 100,000 ₪.

13. הנתבעים מכחישים את טענותיה של התובעת ואת זכותה לפיצוי כספי, מנימוקים שיפורטו בהמשך.

הכנת ההזמנה ואירוע האזכרה

14. הנתבעת 1, חגית ברוורמן, עובדת סוציאלית במקצועה, גדלה והתחנכה בקיבוץ שמיר וכיום היא חברה בקיבוץ הזורע.

לדבריה, הכירה את הספר 'תמונת אישה' ואת התובעת עצמה, אותה פגשה פעמיים במהלך השנים, לפני התביעה. חגית העידה כי לקראת אירוע האזכרה סרקה את התמונה למחשב במקום עבודתה, מתוך עותק הספר שהיה בידה, יחד עם התמונה הנוספת המופיעה על גבי ההזמנה. בהתייעצות עם הנתבעים הוחלט, לדבריה, לעשות שימוש בתמונה לעיצוב ההזמנה. חגית העידה כי את העיבוד הגרפי עשתה במחשב שלה וכנראה בזמן הסריקה התהפכה התמונה, באופן שבהזמנה רואים את אמה מסתכלת ימינה בעוד שבתמונה המופיעה בספר היא מסתכלת שמאלה (פרוט' מיום 18.5.16 עמ' 26-27).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-12-25900 זכאי ואח' נ' ברוורמן ואח'

15. במהלך עדותה ובסיכומיה טענה חגית, כי השימוש בתמונה נעשה "בתמימות", לצורך אירוע אזכרה לאמה - אירוע מצומצם, שלא נערך למטרת רווח אלא למטרת שימור מורשת והנצחת זכרה של אמה המנוחה, ללא כל ידיעה או כוונה להפר את זכות היוצרים של התובעת. לדבריה, לא שיערה כלל כי חל איסור על שימוש בתמונה, בערב אשר היה מיועד להנצחת זכרה של אמה (עמ' 32 שו' 4).
הפיכת התמונה מימין לשמאל נעשתה לטענתה בבלי דעת, ולא מתוך כוונה לפגוע בזכותה המוסרית של התובעת לשלמות היצירה.

16. אין חולק, כי מכתב ההתראה הראשון ומכתב ההתראה השני לא נשלחו אל חגית ולמעשה הגיעו לידיעתה מאנשי קיבוץ שמיר, אשר היו מכותבים, בין היתר, על המכתבים הללו. חגית העידה, כי לאחר שהופנתה תשומת לבו לדרישות התובעת, פעלה באופן מיידי להסרת התמונה מכל התכנים שהיו אמורים להיות מוצגים בערב ההנצחה, ביניהם סרטונים שהוקרנו באירוע עצמו, למעט ההזמנות שכבר נשלחו ולא ניתן היה לקבלן חזרה.
לדבריה, דרישתה של התובעת, כי נוסח ההודעה שנכללה במכתב ההתראה השני, יוקרא בפתח האירוע - קוימה במלואה, למרות שלא ניתן להתעלם מהטעם הרע שמוותירה עצם הדרישה, כי בערב אזכרה לשוריקה "יפתח המנחה בדברי שבח והלל לתובעת".

17. במהלך חקירתה הארוכה (מדן) של התובעת, נשאלה התובעת שוב ושוב אם היא עומדת על טענתה כי דרישותיה לא קוימו, ותשובתה היתה:

"עו"ד רצאבי ביקש שלושה דברים ביחד והם קשורים אחד בשני... שלושת הבקשות לא מולאו, גם הקרדיט, גם שכר פיצוי וגם התנצלות, וזה כאילו לא מולא לפי הבקשה, התעלמו ממכתבי ההתראה של עו"ד רצאבי".
(פרוט' מ. 5.16. עמ' 9 ש' 12).

יש להצטער על כך שהתובעת מצאה לנכון להציג את הדברים באופן שאינו עולה בקנה אחד עם המציאות ודבקה בטענה, כי הנתבעים התעלמו מכל דרישותיה. למעשה, נותרה על כנה רק הדרישה לתשלום פיצויים ואילו שתי הדרישות הנוספות, של התנצלות פומבית ומתן הקרדיט בערב האזכרה עצמו, קוימו גם קוימו.

18. הנתבעת 1, כמו גם הנתבעים האחרים, היו מודעים לפגיעה שחשה התובעת, בעיקר בשל העובדה שלא זכתה לתשלום פיצויים כפי שדרשה וניסו להגיע עמה להסכמה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 25900-12-13 זכאי ואח' נ' ברוורמן ואח'

1 בין הצדדים התנהל, בהמלצתי, הליך משא ומתן ולאחר מכן הליך גישור ממושך.
2 לא ידוע מה היו דרישות התובעת, אך הנתבעים טוענים כי סרבנותה המתמשכת והניצול של
3 כל הזדמנות ובמה כדי להאדיר את שמה, מלמדים על חוסר יכולתה להשלים עם כך
4 שנעשתה טעות בתום לב.
5

6 19. ב"כ התובעת טוען לאורך סיכומיו, כי הנתבעת 1 פעלה בחוסר תום לב בכך שנטלה את
7 התמונה מהספר 'תמונת אישה' והעבירה אותו לנתבעים האחרים.
8 שוב ושוב נטען, כי אין מדובר בהפרה בתום לב של זכויות התובעת ולכן לא חלה על הנתבעת
9 1 "הגנת מפר תמים", כמפורט בסעיף 58 לחוק זכות יוצרים, המורה כי אם "הופרה זכות
10 יוצרים או זכות מוסרית, ואולם המפר לא ידע ולא היה עליו לדעת במועד ההפרה, כי קיימת
11 זכויות יוצרים ביצירה, לא יחוייב בתשלום פיצויים עקב ההפרה".
12

13 לא היה מקום לחזור על טענות אלה, לאור העובדה שהנתבעת 1 אישרה יותר מפעם אחת,
14 כי ידעה שהתובעת היא היוצרת של התמונה, ואף הודתה כי היתה זו היא שסרקה את
15 התמונה והעבירה אותו לנתבעים האחרים, שנדרשו להתייחס לטענות בדבר הפרת זכויות
16 היוצרים של התובעת, הגם שחלקם בפגיעה הנטענת, שולי יותר.
17

חלקו של קיבוץ שמיר בעלילה

18
19
20 20. ב"כ התובעת טוען בסיכומיו, כי שמו של קיבוץ שמיר מופיע על גבי ההזמנה, ולדברי ב"כ
21 התובעת הוא היה דמות מפתח בהפקת האירוע.
22 לטענת התובעת, הקיבוץ היה 'בסוד ההפרה', שכן בעקבות מכתב ההתראה השני, אמר
23 מזכיר קיבוץ שמיר, מר איציק כהנא, לנתבעת 1, כי מנחה הערב יקרא את ההתנצלות
24 המבוקשת.
25

26 21. מזכיר הקיבוץ, מר איציק כהנא, העיד, כי הקיבוץ נענה לבקשת מר צבן לתרום סך של
27 10,000 ש"ח לצרכי האירוע. חלקו של קיבוץ שמיר באירוע, כפי שתואר בהרחבה על ידי
28 איציק כהנא, התמצה במתן התרומה הכספית, בפרסום ההזמנה לחברי הקיבוץ באתר
29 האינטרנט של הקיבוץ ובארגון ההסעות לחברים מהקיבוץ, שהיו מעוניינים להשתתף
30 באירוע (פרוט' מיום 18.5.16, עמ' 31-32).
31

32 מזכיר הקיבוץ טען, כי הקיבוץ לא קיבל את מכתבי ההתראה של התובעת. כתימוכין לכך,
33 הפנה לעדותו של מר זאב לכיש מטעם מוזיאון הפלמ"ח (הנתבע 3), שהעיד כי הוא היה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 25900-12-13 זכאי ואח' נ' ברוורמן ואח'

"הצינור" שדאג להעברת מכתבי התראה למארגני האירוע, למר צבן ולגב' חגית ברוורמן
(פרוט' 14.5.16 עמ' 42 ש' 20).

22. לדברי ב"כ הקיבוץ, הטענות כלפיו נטענו בעלמא והן משוללות יסוד, במיוחד לאור עדותה
של חגית שהעידה כי הקיבוץ לא היה מיועד, לא היה מעורב בכלום ולא היה בין המתכננים
של הערב (פרוט' מיום 18.5.16 עמ' 29 ש' 27).

בסיכומיו טוען ב"כ קיבוץ שמיר, כי מעשיו חוסים תחת הגנת השימוש ההוגן, המותר
ביצירה מוגנת גם ללא הסכמת היוצר, כמפורט בסעיף 19ב' לחוק זכות יוצרים, במיוחד
לאור העובדה שהשימוש נעשה לצורך אירוע אזכרה לא מסחרי וללא מטרות רווח.

שוכנתי כי לאחר שנודע למזכיר הקיבוץ כי מדובר בתמונה שצולמה על ידי התובעת, הוא
דאג כי יינתן לה קרדיט בהתאם לדרישתה, ואף נענה לדרישת התובעת והסיר מיידית
מההודעה אודות טקס גילוי המצבה, שהתפרסמה לאחר מכן, את התמונה מושא התביעה.

אמנם, האחריות לפרסום התמונה על גבי ההזמנה ובאתר האינטרנט של הקיבוץ חלה,
בעקיפין, גם על הקיבוץ, אך אין לראות בו מי שהיה 'בסוד ההפרה', כטענת ב"כ התובעת.

מוזיאון הפלמ"ח המארח של אירוע ההנצחה

23. ב"כ התובעת טוען בסיכומיו למעורבות של מוזיאון הפלמ"ח בכל המעשים המתוארים על
ידי התובעת, ומציין כי היה אף הוא 'בסוד ההפרה'. לטענתו, המוזיאון איננו אכסניה
טכנית, אלא הוא אמון על אצירת תמונות במסגרת עיסוקו, ולכן אין לקבל את עדות העד
מטעמו, מר זאב לכיש, שטען שלא נתן דעתו לזכות היוצרים בתמונה וסבר כי מדובר
בתמונה שהגיעה מאלבום משפחתי כלשהו (פרוט' מיום 18.5.16 עמ' 43).

24. מר לכיש העיד, כי לא ידע מאיפה התמונה הגיעה, ולא היה צריך לטפל בזכויות התובעת,
מאחר שהאירוע היה מאורגן על ידי גורמים אחרים ולא על די המוזיאון. לדבריו, עם קבלת
מכתב ההתראה הראשון, העביר אותו למי שטיפלו בארגון האירוע, וידוע לו כי חגית מיהרה
להפעיל קרובי משפחה, ואף פעלה כדי להסיר את עותקי התמונות המופרות, מהסרטונים
שנערכו להקרנה בערב הזיכרון, כפי שהעידה בחקירה הנגדית (עמ' 31-32).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-12-25900 זכאי ואח' נ' ברורמן ואח'

מקובלת עלי הטענה, כי המוזיאון לא היה מעורב בתכנון האירוע עצמו, אך אין להתעלם מכך שהיה מודע לטענותיה של התובעת, בעקבות מכתבי ההתראה שנשלחו גם אליו.

הפרסום באתר האינטרנט של YNET

25. בתצהירה טוענת התובעת, כי באתר YNET פורסם התמונה בלא לברר מיהו בעל זכות היוצרים בה ותוך מתן קרדיט שגוי ומוטעה לטובת הצד השלישי "אתר מורשת". לדבריה, עד ליום הגשת התצהיר 4.7.15, המשיך אתר YNET לפרסם את התמונה עם קרדיט לגוף אחר.

26. מטעם YNET העיד מר עידו ארז, שטען שקיבל את התמונה מארכיון מורשת (עמ' 46 ש' 27 לפרוט'). העד אישר כי במערכות העיתונים, הנדרשים להקפיד על זכויות יוצרים בנוגע לצילומים אשר צולמו על ידי צלמים עצמאים, לרבות YNET, נוהגים לפרסם תמונה תוך מתן קרדיט לצלם שצילם אותה.

ב"כ התובעת ניסה לגבש באמצעות העד, נוהל של חתימה על טופס מיוחד, עליו נדרש לחתום מוסר כל התמונה ולאשר את קיומו של בעל זכות היוצרים והסכמתו לפרסום התמונה בעיתון. לדבריו, חרף קיומו של נוהל מקובל שכזה ואף קיומו של הטופס ב-YNET, נשלח העד מר עידו ארז, לארכיון מורשת בלא הטופס להחתמה ובלא תדריך מתאים.

27. ב"כ הנתבע 4 טוענת בסיכומיה, כי השימוש בתמונה נעשה במסגרת כתבה שעסקה בנשות דור הפלמ"ח הלוחמות, אשר בה הופיעו לא פחות מ 17 תמונות של נשים שונות, ביניהן תמונתה של שוריקה ז"ל. לדבריה, התמונה נמסרה לצלם עידו ארז על ידי הצד השלישי מס' 2 ארכיון מורשת, לאחר שעידו נפגש עם גורם מתאים בארכיון וקיבל רשות בלתי מוגבלת ובלתי מסויגת, להשתמש בתמונות שהועברו אליו, כעולה מעדותו (עמ' 48 ש' 3 לפרוט').

28. בהיבט המשפטי טוענת ב"כ הנתבע 4 כי מדובר בשימוש מותר ומוגן למטרות סקירה ודיווח עיתונאיים, החוסה תחת הגנת סעיף 19 לחוק הגנת זכות יוצרים. בנוסף, טוענת ב"כ הנתבע 4, כי מדובר בהתנהלות שהיתה בתום לב, לאחר שארכיון מורשת הציג עצמו כבעל הזכויות בתמונה ואף דרש כי הקרדיט יינתן עבורו, ולכן הנתבע 4 לא ידע ולא יכול היה לדעת כי מדובר בזכות יוצרים של התובעת.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-12-25900 זכאי ואח' נ' ברוורמן ואח'

1 אין חולק, כי התמונה פורסמה באתר YNET, בלא רשותה של התובעת ובלא מתן קרדיט
2 לתובעת, אלא לארכיון מורשת. ואולם, יש לזכור כי התובעת לא פנתה אל הנתבע 4 טרם
3 הגשת התביעה, לא העמידה אותו על טעותו ולא דרשה כי התמונה תוסר מאתר YNET או
4 שיינתן לה קרדיט, כיוצרת שלה.
5 בנסיבות אלה, מקובלת עלי טענת ב"כ הנתבע 4, כי התובעת לא פעלה להקטנת נזקיה,
6 ותרמה במחדלה זה לתקופה הארוכה שבה התפרסמה התמונה באתר YNET.

חלקם של ארכיון מורשת וחבצלת

7
8
9
10 29. בהודעה לצד שלישי נטען, כי התמונה נמסרה לעידו ארז על ידי מי שהציג עצמו כבעל
11 הזכויות בתמונה (ארכיון מורשת, המנוהל על ידי חבצלת) ואף דרש כי הקרדיט ינתן
12 לארכיון מורשת ולכן אין מדובר בהפרת זכות יוצרים שנעשתה על ידי YNET. משכך, וככל
13 שיקבע כי הנתבע 4 אכן הפר את זכויותיה של התובעת, האחריות לכך חלה על הצדדים
14 השלישים 1 ו-2, כעולה מההודעה של צד שלישי שנשלחה אליהם.

15
16 30. לגבי נסיבות קבלת התמונה באתר מורשת, גרסתו של העד מטעם הנתבע 4, לא נסתרה
17 ואף קיבלה חיזוק בדבריה של העדה מטעם ארכיון מורשת, גב' דניאלה אוסטשצקי- שטרן.
18 העדה טענה, כי נהוג לציין על גבי כל תמונה אם יש לגביה זכויות יוצרים, אך במקרה דנן -
19 התמונה הגיעה ללא פירוט שם הצלם ולכן אין לאתר מורשת יכולת לדעת מיהו היוצר, ובכל
20 מקרה הנטל לבירור הזכויות מוטל על YNET.

21 עוד טענה העדה, כי הצלם ישב אצלה יום שלם, שעות על גבי שעות, כדי למיין את
22 התמונות, ולכן רצתה "הכרת תודה מינימלית" למכון מורשת (עמ' 54 ש' 12 לפרוט').
23
24 בסיכומים נטען לראשונה, כי יש לסלק על הסף את ההודעה כנגד חבצלת מוסדות תרבות,
25 שהינה חברה לתועלת הציבור הפועלת ללא מטרות רווח.

26
27 31. סבורני, כי אין מקום לטענה כי הנטל להוכיח למי שייכות הזכויות בתמונה מוטל על YNET
28 ולא על צדדי ג', לאור העובדה שארכיון מורשת יכול לדעת ממי קיבל תמונה שנמצאת
29 ברשותו, ונוהג לקטלג את הצילומים ולציין על גבי התמונה את שמו של היוצר, כדי שכל מי
30 שמשתמש בתמונה יידע למי יש לתת את הקרדיט.
31

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 25900-12-13 זכאי ואח' נ' ברורמן ואח'

במקרה דנן, הארכיון לא רק התרשל בעריכת הבירור, אלא דרש במפורש כי הקרדיט
ינתן לו בעת השימוש בתמונה על ידי אתר YNET, וכך אף אירע בפועל.
לא מצאתי מקום להידרש לטענה כי יש לסלק על הסף את התביעה נגד חבצלת, שהועלתה
כאמור לראשונה רק בסיכומים.
יחד עם זאת ובהתחשב בעובדה, שגם לצדדים השלישיים לא נשלחה התראה או דרישה
כלשהי מטעם התובעת, טרם הגשת התביעה, אני קובעת כי התובעת לא פעלה בהתאם
לחובתה להקטנת הנזק.

זכותו הקניינית והמוסרית של היוצר

32. חשיבותה של הזכות הקניינית והזכות המוסרית ביצירה ובתמונה אמנותית בכללה, ידועה
לכל. זכות היוצרים מקנה לבעליה זכות בלעדית לבצע פעולות ביצירה, לפרסם, להעתיק
אותה להעמידה לרשות הציבור ועוד, ואף להתיר לגורם אחר לעשות פעולות אלה, כעולה
מסעיף 11 לחוק זכות יוצרים. מתן קרדיט או "זכות הייחוס", כהגדרתה בסעיף 46 (1) לחוק
זכות יוצרים, נועדו להבטיח ליוצר שיצירתו תיוחס לו, בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות
הענין.

33. במקרה דנן, לא התבקשה רשותה של התובעת לעשיית שימוש בתמונה, הן במסגרת ההזמנה
לאירוע שנערך לזכרה של שוריקה ז"ל והן בכתבה שפורסמה באתר YNET. כמו כן, לא ניתן
קרדיט לתובעת כיוצרת התמונה, ובכך נפגעה זכותה המוסרית, המעוגנת בפרק ז' לחוק
זכות יוצרים, אשר מהווה ביטוי להכרת המחוקק בקשר האישי והרוחני הקיים בין היוצר
לבין יצירתו ואף מגן על שמו הטוב וכבודו של היוצר ועל המוניטין שלו (שלומית יניסקי
רביד 'מבט מחדש על אגד הזכויות המוסריות של עובדים', קניין רוחני: עיונים
בינתחומיים 463, 467 (2015)).

34. הזכות השניה היא הזכות לשלמות היצירה, כעולה מסעיף 46(2) לחוק זכות יוצרים, המורה
כי היוצר זכאי כי לא יעשה ביצירתו שינוי שיש בו כדי לפגוע בכבודו או בשמו (טוני גרינמן,
זכויות יוצרים (מהד' שניה, 2008) עמ' 5).

ניתן לומר, גם אם בדוחק, כי במקרה דנן נפגעה שלמות היצירה בכך שהיא פורסמה על גבי
ההזמנה לאירוע בהיפוך, כך שעל גבי ההזמנה נראית שוריקה כאשר היא מביטה ימינה ולא
שמאלה, כמו בתמונה המקורית.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 25900-12-13 זכאי ואח' נ' ברוורמן ואח'

גובה הפיצוי על פי הפסיקה

35. בכתב התביעה, בתצהיר התובעת וגם בסיכומיה לא הפרידה התובעת בין המעשים המיוחסים לנתבעים 1-3, שעניינם ערב האזכרה לשוריקה ז"ל, לבין המעשים המיוחסים לנתבע 4, אלא התייחסה לכולם כמקשה אחת, מסיבות השמורות עמה.

התובעת אף אינה מפרידה בין הסכום הנדרש מאת הנתבעים 1-3 לבין הסכום הנדרש מנתבע 4, ובסיכומי התשובה חוזרת שוב על טענותיה העובדתיות, מבלי לפרט את החלוקה המבוקשת בין הנתבעים השונים.

36. ממש לאחרונה, בעת כתיבת פסק הדין, התפרסמה החלטה מקיפה שניתנה על ידי כב' המשנה לנשיאה, כב' השופט רובינשטיין, בסוגיה דומה עד מאוד (רע"א 12/17, **אפרים שריר נגד נירית זרעים בע"מ ואח' (28.3.17)**, להלן: "**שריר**").

נסיבות המקרה בענין שריר די דומות לענייננו. המבקש שם, צילם במסגרת עבודתו בעיתון "ידיעות אחרונות", תמונה שקיבלה תהודה בכלי התקשורת, בה נראה שר הביטחון דאז, מר עמיר פרץ, מנסה לצפות בתרגיל צבאי דרך משקפת שעדשותיה מכוסות. כעבור כ-7 שנים, פורסמה התמונה כפריט פרסומי בעיתון "הארץ", תחת הכותרת "מודעה" על ידי חב' נירית זרעים, העוסקת בפיתוח זרעים וטיפוחם, באמצעות חב' פרסום ארמוני, כמודעת פרסומת לצרכים מסחריים, מבלי שניתן למבקש קרדיט. במודעה הופיע הכיתוב "**מה שהוא ראה עם משקפת סגורה, לא ראיתם עם עיניים פתוחות. נירית זרעים, נתיב העשרה**".

המבקש הגיש תביעה כספית לבית משפט השלום, בגין הפרת זכותו המוסרית ביצירה, שנדחתה. ערעור על פסק הדין שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה אף הוא, ולכן הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.

בית המשפט העליון קיבל את הבקשה וקבע, כי פרסום התמונה על ידי המשיבה 1 בעיתון, ללא ציון שמו של המבקש כמי שצילם אותה, עולה כדי הפרת זכותו המוסרית של המבקש לייחוס היצירה על שמו.

זכותו של התובע לפיצוי בגין הפגיעה בזכותו המוסרית הוכרה. יחד עם זאת, קבע כב' השופט רובינשטיין, כי הפיצוי אשר ישולם למבקש יועמד על סכום סמלי בסך 1800 ש"ח,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 25900-12-13 זכאי ואח' נ' ברורמן ואח'

1 תוך שחזר וציין, כי הפיצוי מגיע למבקש בגין עצם ההפרה וההבנה, כי זכותו של יוצר היא
2 לקבל הכרה ביצירתו וליהנות מפרי עמלו, בהתאם לנסיבות כל מקרה.
3
4 37. הקורא את פסק דין שריר, מתרשם כי בית המשפט העליון ביקש לחזור ולהדגיש את עצם
5 ההכרה בזכותו של היוצר לייחוס היצירה על שמו, אך לא מצא לנכון לזכותו בפיצוי
6 משמעותי והסתפק בפיצוי סמלי בלבד בסך 1,800 ₪.
7
8 ודוק: באותו מקרה היה מדובר בתמונה מוכרת היטב בציבור, שלאחר פרסומה בעיתון
9 "ידיעות אחרונות", קיבלה תהודה רבה בכלי התקשורת בארץ ובעולם. הפרת זכות היוצרים
10 שם היתה בגין פרסומה ללא היתר בעיתון "הארץ". זאת בשונה מהתמונה מושא התביעה,
11 אשר הפרסום המפר לגביה נעשה על ידי הנתבעים 1-3 במסגרת אירוע פרטי, בהזמנה
12 חובבנית, שעוצבה על ידי הנתבעת 1 באמצעים מוגבלים, על גבי המחשב שלה ונשלחה
13 למוזמנים ולמקורבים, שהגיעו כדי לכבד את זכרה של המנוחה שוריקה ז"ל.
14 הפרסום המפר על ידי נתבע 4 נעשה במסגרת כתבה עיתונאית, כחלק מסדרה של תמונות
15 נשים מפורסמות אחרות.
16
17 38. כזכור, הפרסום המפר בענין שריר היה לצרכים כלכליים ולקידום עסקיה של חב' נירית.
18 חרף עובדה זו, מצא בית המשפט העליון לנכון, לפסוק למבקש פיצוי בסכום של 1,800 ₪,
19 ואילו במקרה דנן התובעת דורשת פיצוי בסך 100,000 ₪.
20
21 ב"כ התובעת מודע, ללא ספק, לסכומים הנמוכים הנפסקים בתביעות שעניין פגיעה
22 מוסרית בזכות יוצרים, כבמקרה דנן. הפסיקה משופעת בדוגמאות כאלה.
23 למרות זאת, לא הסכימו התובעת ובא-כוחה להסתפק בפיצוי נמוך מהסכום של 100,000 ₪
24 ודבקו בדרישתם לכל אורך הדרך.
25
26 התובעת לא ידעה אף להסביר מדוע דרישתה הראשונית בסך 10,000 ש"ח הפכה, עם הגשת
27 התביעה ל- 100,000 ש"ח, ובכל מקרה לא היה בידי בא כוחה להפנות ולו לפסק דין אחד
28 שבו נפסק סכום דומה.
29
30 39. הנתבעים היו נכונים לפצות את התובעת על הפגיעה בזכותה המוסרית, אך לא היו נכונים
31 לשלם את הסכום המוגזם הנדרש על ידה.
32

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-12-25900 זכאי ואח' נ' ברורמן ואח'

1 אמת המידה לפסיקת הסכום המגיע לתובעת, אינה יכולה להיות מנותקת מהפסיקה
2 הרלבנטית. ב"כ הנתבעת 1 טען ובצדק, כי הסכום המגיע לתובעת צריך להיגזר מהסכומים
3 שנפסקו בהם. כך, למשל, במקרה נוסף בו הגיש אפרים שריר תביעה, הנוגעת לפרסומה של
4 אותה תמונה של שר הביטחון דאז, עמיר פרץ, באתר טלטל ערוצי תיקשוב בע"מ (ת.א. בית
5 שאן) 13-12-4384, **אפרים שריר נגד טלטל ערוצי תיקשוב בע"מ** (28.9.14), נפסק לתובע
6 פיצוי בגין הפרת זכותו המוסרית ופרסום בדרך מסחרית באתר, בסך 6,000 ₪ בלבד.

7
8 במקרה אחר, שבו הנתבעות העתיקו 42 תמונה מקוריים שבבעלות התובע והציגו אותם
9 באתר האינטרנט שלהן ללא קבלת היתר וללא מתן קרדיט לתובע, נפסק פיצוי בסך 2,500 ₪
10 בלבד (ת.א (תל אביב) 11-06-19031 **נתן אלון נגד רוז הפקות ואירועים בע"מ** (3.4.16)).

11
12 במקרה שלישי, פורסמו באתר לשיווק צימרים 100 תמונות, שהועתקו מאתר אחר, ונפסק
13 פיצוי סטטוטורי בסך 2,500 ₪ בגין כל תמונה מפרה, בשל הפרת זכות היוצרים והפרת
14 הזכות המוסרית בה (ת.א (צפת) 09-01-6431, **פרסומדיה נט גרופ בע"מ נגד עמוס מעתק**
15 **(3.9.13)**)).

16
17 הסכום הגבוה ביותר נפסק בעניינו של תובע, שצילם במסגרת עבודתו בלשכת העיתונות
18 הממשלתית את אירוע העליה לסבסטיה, שבו השתתף הרב משה לוינגר ז"ל.
19 הנתבעים שם היו עיתון ידיעות אחרונות ופורטל YNET, שבמסגרת כתבה שנערכה לאחר
20 פטירתו של הרב לוינגר, פרסמו את התמונות ועליהן קרדיט ללשכת העיתונות הממשלתית,
21 ללא כל אזכור שמו של התובע שצילם אותן, והסירו את התמונות רק כעבור 10 ימים.

22
23 בית המשפט קבע, כי הזכות המוסרית הופרה וחייב את "ידיעות אחרונות" לפצות את
24 התובע בסך של 5,000 ₪ בגין ההפרה המוסרית, ואת אתר YNET בסך 7,000 ₪ בגין ההפרה
25 המוסרית.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 25900-12-13 זכאי ואח' נ' ברוורמן ואח'

הפיצוי לתובעת

40. לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים ואת נסיבות המקרה, הגעתי לכלל מסקנה, כי יש להעמיד את הפיצוי המגיע לתובעת מאת הנתבעים 1-3, ביחד ולחוד, בגין פרסום התמונה על גבי ההזמנה לאירוע האזכרה לזכרה של שוריקה ז"ל, על סך של 1,500 ₪.

הפיצוי בגין פרסום התמונה באתר YNET, יועמד על סך 3,000 ש"ח וישולם על ידי הנתבעת 4, הזכאית לשיפוי מאת הצדדים השלישיים 1 ו-2, אשר מסרו את התמונה ודרשו כי הקרדיט יינתן לארכיון מורשת.

לאור הפער הגדול בין הסכום שנדרש על ידי התובעת ובין הסכום שנפסק בסופו של דבר, אני מורה כי כל צד ישא בהוצאותיו.

ניתן היום, ט' תמוז תשע"ז, 03 יולי 2017, בהעדר הצדדים.

ד"ר דפנה אבניאלי, שופטת